

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike. — Inzerati do 30 petič
a Din 2.—, do 100 vrst Din 2.50, od 100 do 300 vrst a Din 3.—, večji inzerati petič
vrsta Din 4.—. Popust po dogovoru. Inzeratni davek posebej. — »Slovenski Narod«
velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.—. Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 5.
Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.

PODRUŽNICE:
MARIBOR, Grajski trg št. 8. — — — CELJE, Kocenova ulica 2. — Tel. 190
NOVO MESTO, Ljubljanska c. tel. št. 26. — — — JESENICE, Ob kolodvoru 101. — —
Račun pri pošti ček. zavodu v Ljubljani št. 10.351.

Zahteve in potrebe naše industrije Resolucije, sprejete na zborovanju centrale industrijskih korporacij v Beogradu

Beograd, 15. dec. Od 6. t. m. je zasedala v Beogradu skupščina centrale industrijskih korporacij, ki združuje vse industrijske panoge. Na tem zborovanju centrale industrijskih korporacij so bile sprejete naslednje resolucije:

Zastopniki industrije iz vse države, zbrani na XV. osrednjem zborovanju industrijskih korporacij kraljevine Jugoslavije v Beogradu, ugotavljajo z zadovoljstvom, da je neumorno delo vlade na zakonodajnem polju rodilo največji uspeh, ker je z uveljavljanjem cele vrste zakonov skoro izenačila zakonodaja države in na ta način še bolj ojačala in razširila podlaga za gospodarski razvoj in delo. Razen tega ugotavljajo nadaljni napredek zboljšanja administracije ter napreduje v tem smislu vlado, naj v svrhu pospeševanja vsakovrstne gospodarske podjetnosti posveča čim največjo pozornost ustvariti določene in enotne smernice v naši gospodarski politiki potom koordinacije dela vseh resorov.

Zaščita domače industrije

Upoštevajoč težke svetovne gospodarske razmere in prizadevanje vseh držav, da izkoristijo vse rezerve svojih gospodarskih sil, nadalje agrarni protekcionizem industrijskih držav, ki ni prehodnega značaja, temveč izvira iz globokejših razlogov socialne in politične prirode, vse večje zapreke, ki se delajo našemu kmetijskemu izvozu, ugotavljajo predstavniki industrije neizogibno potrebo, da napne tudi naša država vse svoje sile in izkoristi vse svoje produktivne moči s pospeševanjem tako kmetijstva kakor industrije. V svrhu ojačanja in pospeševanja industrije obnavljajo njeni predstavniki prošnjo, navedeno v resoluciji VI. rednega letnega kongresa gospodarskih zbornic in organizacij od 8. in 9. septembra l. 1928, naj se čimprej reši vprašanje industrijskega kredita, kakor tudi izda poseben zakon o pospeševanju in zaščiti domače podjetnosti, ki bi temeljil na starih zakonih kraljevine Srbije iz l. 1873 in 1898 ter na zakonih, ki so danes v veljavi v sosednih državah. Nadalje prosijo, naj se podvzamejo potrebni ukrepi proti tujemu dumpingu.

Predstavniki industrije opozarjajo na to, da skušajo druge in posebno tudi naše sosedne države čim bolj razviti svojo industrijo v svrhu paraliziranja teženj v smeri autarkije industrijskih držav na zapadu. Pod takimi pogoji bi naša država neizogibno zaostala za svojimi sosedji v gospodarskem razvoju, če ne bi s pospeševanjem tudi svoje industrije ustvarila možnost, da nadomesti izgube zmanjšanja rentabilnosti in kmetijstva.

Kriza lesne industrije

Kriza, v katero je zapadla naša lesna industrija v početku leta zaradi splošnega zastoja gospodarstva v svetu in zaradi forsiranih prodaj sovjetske Rusije, se je v teku leta stalno poslabševala, tako, da kaže sedaj predznake še bolj obširne in večje krize. Naš izvoz lesa čimdalje bolj pada in primanjkljaj v izvozu napram lanskemu letu znaša 400 milijonov dinarjev. Preti resna nevarnost, da bo naš izvoz lesa v prihodnjem letu še bolj nazadovale. Zato je neobhodno potrebno, da se tej najvažnejši panogi naše izvozne industrije nudijo pomoč in olajšava, ki ji bodo omogočile vsaj prebroditi to krizo.

Zastopniki industrije zbrani na centralnem zboru industrijskih korporacij smatrajo zato potrebno, da se v prvi vrsti odvzame lesni industriji vse obremenitve, ki so ji bile naložene v poslednjih letih najugodnejše konjunkturi, ker so danes postale neznozne.

Minister za šume in rudnike se naproša, naj kolikor mu je mogoče v spoštovanju s šumsko industrijo izvede znižanje produktivne V zvezi s tem je zlasti potrebno, da se ustavi delo šumskih uprav v lastni režiji. S tem bi se preprečila poplava naših trgov z blagom, ki se zaradi zmanjšane porabe mora prodati za vsakršno ceno bodisi z obširnimi izjemami. Razen tega je potrebno, da se z vsemi administrativnimi ukrepi olajšajo delo in bremena šumske industrije.

Minister za promet se naproša, naj izvede znižanje železniških postavk lokalne in izvozne tarife, kakor tudi pristaniške tarife za 33% in prisilobin za železniška skladišča ter industrijske tife za 50%. To znižanje je tem bolj potrebno, ker so bile v času ugodne konjunkturi dne 1. aprila l. 1929 zvišane izvozne tarife za rezan les za 15%, v nekaterih celicah pristaniške tarife za 30%, za drva pa za okoli 50%. Ta povišanja, ki so bila komaj znošljiva v času ugodne konjunkturi, ožročijo danes v težki krizi te industrije njeno konkurenco na svetovnih trgih. Končno se naproša, naj se pristaniške tarife razlegne tudi na postajo Grevgejeve.

Finančni minister se naproša, naj ukine 1% banovinsko takso na sebo v gozdovih. Minister za gradbe se naproša, naj izvede reformo plačevanja za prekomerno izkoriščanje državnih in samoupravnih cest, ker so bremena, ki se s tem prevajujejo na šumsko industrijo, neznošljiva.

Minister za socialno politiko in narodno zdravje sa naproša, naj izvede nujno revizijo zakona o zavarovanju delavcev, da bi se olajšala prekomerna bremena tega zavarovanja. Istočasno je potrebno, da se v času trajanja te krize ne uporabljajo nove lestvice za zavarovanje za slučaj nezgod, določene z odredbo od 15. oktobra t. l. št. 20.174.

Povodom vesti o nameri izvedbe agrarne reforme na šumskih posestvih naslavljajo predstavniki industrije apel na kr. vlado, naj v nobenem slučaju in z nobenimi ukrepi ne posega v privatno šumsko posest zaradi uspešnega dela in obstoja znatnega dela na šumске industrije.

Skupni davek na poslovni promet

Glede na težko gospodarsko stanje, v katero je došla naša država v zvezi s svetovno krizo, naprošajo predstavniki industrije finančnega ministra, naj vodi o tem račun pri izdajanju uredb in tarif skupnega davka, da bi se preprečilo novo povečanje obstoječih težko znošljivih bremen.

Poslovanje z imetjem zavarovalnih uradov

Centralni zbor se soglasno pridružuje večkrat izraženi zahtevi gospodarskih krogov, naj se poslovanje z imetjem osrednje-

ga in okrožnih uradov za zavarovanje delavcev, ki predstavlja vsoto več 100 milijonov dinarjev, poveri zbranim in izkušenim predstavnikom zainteresiranih stanov.

Konkurenca privilegiranega dela

Predstavniki industrije, zbrani na centralnem zboru, opozarjajo kr. vlado na izravnavanju državnih in javnih nabav, izdelani v duhu zaščite domače podjetnosti, in naj se do uveljavljanja teh novih predpisov v vsem uporabljajo obstoječe odredbe, ki so ugodne za domačo podjetnost in naj se do uveljavljanja teh novih predpisov v vsem uporabljajo obstoječe odredbe, ki so ugodne za domačo podjetnost. Upoštevajo naj se težkoče, ki jih imajo trgovina, obrt in industrija, obremenjene z velikimi javnimi dajatvami, zlasti ker se dajejo železniške tarife in druge ugodnosti konzumi nabavljalnim zadrugam.

Ponavljajo prejšnje prošnje, da se čimprej uveljavijo novi zakonski predpisi o izvrševanju državnih in javnih nabav, izdelani v duhu zaščite domače podjetnosti, in naj se do uveljavljanja teh novih predpisov v vsem uporabljajo obstoječe odredbe, ki so ugodne za domačo podjetnost. Upoštevajo naj se težkoče, ki jih imajo trgovina, obrt in industrija, obremenjene z velikimi javnimi dajatvami, zlasti ker se dajejo železniške tarife in druge ugodnosti konzumi nabavljalnim zadrugam.

Ženitev kralja Zogu

Po rimskih načrtih naj bi se poročil s princeso Evdoksijo, sestro bolgarskega kralja — Verske ovire

Rim, 15. dec. Tukajšnji bolgarski poslanik Vlkov je po svojem povratku iz Sofije, kjer se je mudil dalje časa, razvil izredno aktivnost, da izvede razne konvencije in ostale sporazume med Bolgarijo in Italijo. Tudi njegova soproga neumorno dela za uresničenje posebne misije. V Rimu se trdovratno vzdržujejo vesti, da delata obadva na to, da bi se albanski kralj Zogu v najkrajšem času poročil s sestro bolgarskega kralja Borisa, knežinjo Evdoksijo. Soproga generala Vlkova, ki ima

velik vpliv v vodilnih rimskih krogih, dela intenzivno za izvedbo tega načrta. Edina težkoča je v tem, da želi Albanija prestop knežinje Evdoksije v muslimansko vero, dočim zahteva Vatikan, naj bi kralj Zogu prestopil v katoliško cerkev. Znan je namreč velik vpliv Vatikana v Albaniji in zato se z zanimanjem pričakuje, kaj se bo zgodilo, ako pride do uresničenja omenjenega načrta, ali bo zmogala moška stran muslimanska, ali ženska katoliška.

Italijanski prekooceanski polet

Včeraj je pod vodstvom letalskega ministra startalo za polet v Brazilijo 12 letal — Polet se bo vršil v kratkih etapah

Rim, 15. decembra. AA. Včeraj je letalska eskadila vojnega letalstva poletela v Brazilijo. Poleta se udeležuje 12 velikih vodnih letal. Eskadila je pod vodstvom ministra za letalstvo generala Balba. Letala bodo najprvo v etapah poletela do Bolame na obali zapadne Afrike. Pravi polet preko Južnega Oceana pa bo 4. januarja. Letala so opremljena z brezžičnimi aparati in bodo v stalni zvezi z Rimom.

Rim, 15. decembra. Predsednik zbornice in tajnik fašistične stranke je prisel v Ortebelli, kjer je pozdravil v imenu Mussolinija Balba in druge častnike, ki se udeležijo poleta preko Atlantskega oceana. Ker se je vreme zelo poslabšalo je zelo dvomljivo, da bo sledil start v določenem času.

Hindenburg odklonil častno predsedstvo pariške konference za varnost v zraku

Berlin, 15. decembra. Kakor poročajo, je predsednik Hindenburg odklonil častno predsedstvo mednarodne konference za varnost v zraku ki zboruje sedaj v Parizu Hindenburg ni navedel vzroka, zakaj je odklonil to častno mesto. Listi domnevajo, da je to storil zato, ker je podvrženo nemško civilno letalstvo še vedno nekaterim omejitvam.

Ameriški tehniki zapuščajo Rusijo
New ork 15. decembra. Kakor poročajo glasilo kemične industrije, bo zapustilo Rusijo 1000 ameriških tehnikov, ker so uvideli, da je petletni načrt za industrijsko razvoje Rusije prenehal, in da nima čisto tako kratkoročnega pomena, kot se je zdela, ki je bila več sto let pojava.

Znižanje cen v Italiji

Rim, 15. decembra. AA. Komisija za deportacije je obsodila na izgnanstvo trgovca iz Neaplja, ki se je upiral znižanju cen.

Pasivnost italijanske trgovinske bilance

Rim, 15. decembra. AA. V 11 mesecih je bilo uvoženega blaga za 15.600 milijonov, vrednost izvoženega blaga pa je znašala 11.066 milijonov. Primanjkljaj znaša 4.646 milijonov lir.

Brezposelnost v Italiji

Rim, 15. dec. AA. Dne 30. novembra je bilo v Italiji 534.287 brezposelnih. Največ brezposelnih je v poljedelstvu in v gradbeni industriji.

Politični svet
Venera se 15. decembra. Na poletu v Veneto je prišel senjski letalec Victor, ki je bil več sto let pojava.

Sneg in mraz vsepovsod

Iz vseh krajev poročajo o snežnih zametih — V Rumuniji zapadel visok snež

Beograd, 15. dec. Po vesteh iz vseh delov države je prišlo skoro povsod tekom minule noči in današnjega dne do vremenske spremembe. Iz Bosne in Hercegovine ter iz Južne Srbije poročajo, da je tam zapadel ponekod že nad 1 m debel sneg, ki zelo ovira promet. Zaradi snežnih zametov je mnogo krajev odrezanih od vnanjega sveta, vendar pa je železniški promet doslej še neoviran. V južnih delih države sneg ne preneha že od večera zvečer, v Primorju pa piha mrzla burja. V Sloveniji in na Hrvaškem je zapadlo precej snega in sneži še dalje.

Bukurešt, 15. dec. Po vsej Rumuniji je zavladal hud mraz. V Moldaviji pada neprestano sneg, ki je na mnogih mestih dosegel višino več metrov, zametel železniške proge ter delovna onemogočil promet. V drugih pokrajinah Rumunije ne preneha dežati, kar povzroča veliko škodo, ker so narasle vode marsikje poplavlile železniške proge in ceste. (M)

Steegova vlada se krha

Še predno se je vlada predstavila zbornici, sta dva državna podtajnika podala ostavko — Prva ofenzivna opozicije v zbornici

Pariz, 15. decembra. V soboto zvečer je podal že drugi državni podtajnik, levičarski republikanec Baraty ostavko, katere utemeljitev je sporočil ministrskemu predsedniku Steegu v posebnem pismu. Ker bosta ostali mestu obeh državnih podtajnikov, ki sta podala ostavko, nezasedeni, ima sedaj Steegova

vlada še 28 članov in sicer 18 ministrov in 10 državnih podtajnikov. Zbornica je prešla že štiri interpelacije o splošni politiki vlade, o katerih se bo razpravljalo prihodnji četrtek takoj po prečitavanju vladne izjave. Te interpelacije so vložili radikalna levica, neodvisni levičarji in skupina Franklina Bouillona.

Ponesrečena revolucija v Španiji

Uporniki so se razbežali — Vlada je gospodar položaja in zelo energično vzpostavlja mir — Smrtne obsodbe uporniških voditeljev

Madrid, 15. dec. Vlada je sklenila dati vojnemu sodišču, za čigar predsednika je bil imenovan polkovnik Meito, popolno svobodo pri sojenju upornikov. Kakor se splošno domneva, bodo glavni voditelji upornikov obsojeni na smrt. V Jaci vlada trenutno mir. General Unriaga, ki so ga ujeli uporniki, je bil izpuščen na svobodo ter je zopet prevzel poveljstvo. Železniški promet z Jaco se vrši od sinoči zopet redno.

Splošna stavka v Saragosi se je izjalovila. Vojaški guverner objavlja proglas, v katerem mobilizira vse prostovoljne pomožne moči in poziva trgovce, naj takoj zopet odprejo trgovine. Vsi delavci v javnih službah, ki so se udeležili stavke, bodo postavljeni pred sodišče.

Madrid, 15. decembra. Splošna stavka v Saragosi se je zaradi proglasitve obsednega stanja popolnoma ponesre-

čila. Vojaški guverner mesta je prisilil trgovce, da so odprli trgovine in delavstvo, da se je vrnilo na delo. Mesto Jaca so zasedle vladne čete, ki so ujele 500 upornikov. Kakor poročajo, je bil v bojih ubit tudi vojaški guverner Huéscar general Le Heras.

Madrid, 15. decembra. Vojno sodišče je obsodilo kapetana Salenasa in polkovnika Galana na smrt. Oba sta bila po obsodbi takoj ustreljena. Drugi oficirji so bili obsojeni na dosmrtno ječo.

Pariz, 15. decembra. Španski poslanik v Parizu je imel s francoskim zunanjim ministrom Briandom daljšo konferenco o položaju na severošpanski meji, preko katere je zbežalo tekom noči kljub ojačanju obmejne straže mnogo političnih beguncem. Kakor poročajo iz Hendaje, je v mestu Jaca mir. Kljub temu vlada v vsej severni Španiji velike razburjenje.

Nov konflikt Vatikana z Anglijo

Rim, 15. decembra. V vatikanskih krogih vlada veliko razburjenje, ker je angleški guverner klubu protestu franciškanov odredil, da se duplina, kjer je bil rojen Kristus, prenove. Vatikanski krogi menijo, da bi bila to nedopustna izprememba svetega kraja. Kakor poročajo, bo apostolski nuncij pri palestinski vladi protestiral proti temu. Katoliški krogi v Palestini smatrajo, da se jih zastopavlja in da zadnji odlok ni nič drugega kot sovražen čin proti katolicanom, ki se jih vsebolj omalovažuje.

Nove konvencije z Italijo

Trst, 15. dec. Agencija Stefani poroča iz Pulja, da je bila v palači pokrajinske uprave podpisana splošna konvencija med Italijo in Jugoslavijo o definitivni ureditvi imovinskih odnosov v Istri in na ozemlju, ki je prej pripadalo bivši istrski pokrajini. Gre v prvi vrsti za ureditev vprašanj fondov posameznih občin v področju Kastva in Liburnije. Italijanski delegati, ki so vodili pogajanja in podpisali konvencijo, so privedli v čast jugoslovenski delegaciji poslovilno večerjo, na kateri je bilo izrečenih več zdravic in ki je potekla v prijateljskem razpoloženju.

Najdba velikega diamanta

Rio de Janeiro, 15. decembra. V diamantnih rudnikih države Mato Grosso so izkopali diamant, ki je tehtal v surovem stanju 240 karatov. Po brušenju bo v težji padel, vendar pa bo kljub temu ostal večji kakor »Južna zvezda«, ki je bil največji doslej v Braziliji najdeni diamant. »Južna zvezda« je tehtala v surovem stanju 254 karatov, vendar to je bilo treba pri brušenju prekriti in tehta sedaj samo 125 karatov.

Rumunska kraljica v Frankfurtu

Köln, 15. decembra. »Kölnner Tageblatt« poroča, da se je rumunska kraljica Helena nastanila s sinom v Frankfurtu.

Trije tatovi zasačeni

Ljubljana, 15. decembra. V zadnjih dveh dneh je policija zasačila in zaprla tri podjetne tatove, oziroma tatice. Prvi je bil brezposelni rudar Rudolf J. iz Trbovelj. Včeraj popoldne se je splazil z nekim tovarišem v stanovanje posestnika Hafnerja v Zapužah pri St. Vidu in pobral za okrog 3500 Din razne obleke. K sreči je prišel bati v hipu, ko je hotel J. ukrade no obleko odnesti, domov Anton Hafner, ki je tatitja prijel, dočim je njegov tovariš s črno obleko, last Hafnerjevega brata, pobegnil. Hafner je mladega tatar odpeljal k posestniku Ivanu Štruklju, kjer sa ga zaklenil v sobo, nato je pa pozval policijo. Po podjetnega Rudolfa je prišel stražnik in ga odpeljal na policijo. Tatvino je priznal, toda svojega tovariša ni hotel izdati. Dejal je, da mu je ime Lojze, kako se pa piše, pa ne ve. Policija ga je izročila sodišču.

V soboto je bila aretirana Doroteja B., ki je nekemu železnikemu uradniku odnala deske in z njimi kurila. Napravila mu je okrog 1000 Din škode. — Tretji, ki jima je delal družbo, je bil knjigoveški pomočnik Rafael K., ki je bil zasačen pri vlovu v neko trgovino v Kolodvorski ulici. Tudi Rafaela in Dorotejo je policija izročila sodišču.

BORZE

LJUBLJANSKA BORZA.

Devize: Amsterdam 22.755. — Berlin 13.4575 — 13.4875 (13.4725). — Bruselj 89.16 — Curih 1094.4 — 1097.4 (1093.9). — London 273.93 — 274.73 (274.33). — Dunaj 793.58 — 796.58 (795.08). — Newyork 56.275 — 56.475 (56.375). — Pariz 220.95 — 222.95 (221.05). — Praga 167.17—167.97 (167.57). — Trst 295.9.

Poljudno o kulturnih problemih

Nekaj stvarnih pripomb k predavanju literata A. Ocvirka o slovenskih kulturnih problemih

Ljubljana, 14. decembra. O kulturi se vedno mnogo govori. Zelo radi se sklicujemo nanjo ob različnih prilikah, tudi tedaj, ko govorimo o našem pisanju ali ko kričimo nad socialnimi krivicami, kakor tudi tedaj, ko se spodimo kamo nad kulturnimi škandalami.

Da, da, kultura je res problem, in če hočemo *aktualen problem*; kulturni problemi — pa se zdi — da morajo ostati to, kar so. Vsekakor pa je menda boljše govoriti o kulturnih problemih — kot o ničemer.

Slavistični klub ljubljanske univerze je včeraj otvoril svoja predavanja s predavanjem literata A. Ocvirka o kulturnih problemih. Baje so se nameravala predavanja prvotno vršiti na akademskih tleh, v zbornični dvorani univerze, pa je univerza pozneje dvorano odpovedala.

Predavatelj nam je v svojem uvodu najprej orisal pojmo kulturo v doktrinarnem slogu in načinu. Torej — govoril je intelektualcem. Pri tem pa je treba najprej pripomniti, da kulturni problemi — niso vprašanje le za redke vrste ljudi, temveč se tičejo vsakega ljudstva. Ako obstoja sploh kakor življenjsko vprašanje, tedaj je to tudi vedno ljud. vprašanje. In, vsaj nekateri, si kulture ne moremo predstavljati, ako je le monopol nekakšnih izvoljencev. Res je sicer, da morajo kulturni problemi zanimati predvsem prosvitljence, to se pravi, da morajo prosvitljenci skrbeti za to, da postane ljudstvo kulturno. Zato je prvi kulturni problem — kultivirati ljudstvo. Vsaj za nas je še nesodobno, če so kulturni problemi svrha nekakšnega aristokracijskega sporta. Morda je to svetovljansko, da bi si tudi mi — odnosno naši izvoljenci — prizadevali govoriti o kulturi kot Spengler, tolačiti jo iz nekakšnih nedosežnih visokih vidikov. Ne verjamemo, da bi temu tolačenju moglo naše ljudstvo slediti, zlasti še, če bi pri tem moralo še zapostaviti svetovni nazor tega ali onega prosvitljenca.

Pozdravljati pa je, zlasti v naši dobi, vsak kulturni pojav, predavanja kot je bilo g. Ocvirka pa zaslužijo po svoji temeljitosti in skrbnosti vse priznanje.

In ker je običaj, da se razvijajo po predavanjih slavističnega kluba debate, je na mestu dodati o omenjenem predavanju nekaj vsesplošnih, poljudnih pripomb. Po predavanju se namreč debata ni mogla razviti, ker je prireditev primanjkovala časa in ker bi se običajno moralo omejiti le na strogo teoretično stran izvajanja. Posamezniki pa so bili tudi menda nekoliko preveč srmežljivi in boječji ali pa celo preponosni, da bi posegli v debato. Najbolj gotovo pa je, da je večina smatrala ta vprašanja za izključno domeno intelektualcev in tudi ni mogla slediti strogo intelektualnim izvajanjem. Zanimivo je, da se je oglasil k besedi g. sodni svetnik A. Lajovic in se dotaknil bas najbolj kočljivih točk predavateljevih izvajanj.

Predavatelj je trdil, da je kultura samostojen organizem. Svoj izvor ima v preteklosti, v sedanosti pa je na razvoju za bodočnost. Očituje se v narodovih simbolih, ki so jih uporabili pesniki v svojih delih. Kultura mora biti življenjska, sloneti mora na življenjskih osnovah. Z naziranjem, s strujarskimi borbami se je ne sme in ne more podrejevati in določati. Moramo dopuščati svobodo naziranja, ne moremo reči, da so kulturna dela le tista, ki nam ugajajo glede na naše naziranje, češ, da strujarska borba ni borba za kulturo, temveč le hko za neko dobro izvestnega sloja. Kultura mora biti last vsih.

Po Cankarju je nastal v našem kulturnem življenju zastoj. Popolnoma smo otopeli. Išče mo in ne vemo kaj. To stanje je kulturna omedlevica. Imamo pa kulturno zgodovino o, imamo tradicijo. Iz naših narodnih simbolov se mora izkristalizirati naš popolni duhovni obraz. Moramo se osvoboditi elementov tujih kultur — germanskega, romanskega — ter vtisni kozmopolitizma pečat svoje kulture, svojosti slovenstva. Le na veri preteklosti slovi vera v bodočnost. Kulture ni brez tradicije. Izvira le iz narodovih simbolov — ki so posebej bljenje njegovih težav — tradicij, umetnosti in religije; to so njene črte in le na osnovah lahko gradimo. Iz tega se mora izoblikovati močna svojstvena kultura, katere sinteza je velik narodov duh, odraz narodove duše, kulture.

Naši simboli so Lepa Vida, Peter Klepec, Kralj Matjaž in Kurent. V Prešernovi Lepi Vidi je mogoče narodovo stremeljenje. V Cankarjevi pa so za zapodeni narodovi ideali. V Petru Klepcu se očituje še nar dova slabotnost, dočim je v Kralju Matjažu že povdarjena jasna narodova zavest, njegova črna. Kurent je že maska narodove bolečine, praznik njen, močan odraz njegovega trpljenja in ljubezni do rodnine. Hlapec Jernej je poznejši Peter Klepec. — Zalostno je, da se v duhovnem življenju še vedno delimo na svobodnjakov in kmetov. Kultura nima ničesar skupnega s strankarstvom — to je smešna malomeščanska ozkostranost. Stranke se bore za nedostale, vsaka se smatra za najboljše — to pa ni nobeno kulturno priznanje. Duhovne sile se morajo družiti.

Snov predavanja je bila izredno obširna in zelo zanimiva.

Dobro bi bilo, da bi se o nakazanih problemih razvila stvarna diskusija — v časopisih — ki bi naj dokazala, v koliko smo res zmogni kulturnega udejstvovanja in koliko so sploh ta vprašanja življenjska. Treba bi bilo izločiti protislovja, nelogičnosti in fraze. Predvsem bi se pa moral razčistiti pojem kulture iz raznih vidikov

ne le iz kulturnega, kot je pri debati že omenil g. svetnik Lajovic.

Zdi se vsekakor presmela trditev, da internacionalne kulture ni, da mora biti vsaka kultura nacionalna, da je internacionalnost škodljiva kulturi. Kaj si pa potem predstavljate pod svetovljanstvom? Težko je reči, da so narodovi simboli najvišji odraz kulture, kakor tudi, da socialna borba ni kulturna. Saj lahko trdimo, da je borba izvestne skupine ljudstva — ki jo imenujemo narod — proti drugi skupini tudi v kulturnih ozirih — predvsem socialna. Vedeti moramo tudi, da je svrha struj ali strank doseči izpremembo družabnega reda, ali da ta red vzdržujejo. To so socialne življenjske borbe, borbe za eksistenco — življenje; nujna posledica kulture je civilizacija — tudi predavatelj to trdi, ker pa struje hočejo izpreminjati in izpreminjajo civilizatorične razmere, tedaj opravljajo gotovo kulturno delo, obenem pa neoporečno življenjsko. Ljudstvo teži predvsem za kruhom, se bori za obstoj, ne moremo pa reči, da se bori za neko abstraktno kulturo zaradi nekakšnih mističnih stremeljenj in pesniškega svetožalja. Kako bi naj bila taka kultura življenjska, ki se lovi za nekimi pesniškimi fantomi, ki se odraža samo v literaturi, se opira le na narodove simbole in njih tolmačenje za nasprotovanje internacionalizmu, vsečloveškosti? Človek je vendar Nemec, Slovenec ali Eskim, kulturno bitje je lahko vsak, ne glede na narodnost. Če izgubimo narodnost, ne izgubimo zaradi tega kulture, saj se narodnost in kultura ne istovetita. O nobenem narodu bi se ne moglo reči, da je kulturn, če bi imel le svojo literaturo in par literatov, če bi bilo ljudstvo neizobraženo, če bi živeli v nekulturnih razmerah, umiralo za raznimi boleznimi zaradi pomanjkljivosti higijskih razmer itd., četudi bi imeli mnogo krasnih narodnih pesmi. Kulturne pridobitve so last vsakega človeštva, ne samo tistih narodov, od koder izvirajo, kultura ne pozna narodnostnih mej, resnična kultura je internacionalna. In umetne meje, resnični kulturi škodljive, gradi tisti, ki hoče graničiti kulturne vrednote v pojmo narodnost. Kultura služi človeštvu, je zaradi človeštva, a ne zaradi posameznih narodov. In se mora uspešno razvijati tam, kjer so za njen razvoj dani potrebni pogoji. Narod sam na sebi si pa ne morejo ustvariti, odnosno izumiti vsega sam za svoje dobro. Pridobitve kulture gredo iz vseh narodov med vsa ljudstva. Tiste kulturne pridobitve, so nam dale sedanjost civilizacije, ki je pogoj za nadaljnji razvitek kulture. Ta civilizacija pa je odraz socialnih razmer; človek se bori, kot rečeno predvsem za svoj boljši materialni položaj. Ko se nasiti telesno, ko pride iz primitivnosti, živalskih razmer, ko se osamosvoji materialno — šele tedaj so dani pogoji za duhovno osamosvojitve, šele tedaj začne človek živeti globlje duhovno da ni duhovnosti brez snovnosti, da duhovnost izvira iz snovnosti. To se pravi, da je socialno vprašanje neločljivo vezano s kulturnim. Saj ne more biti drugače. Zato pa je neživljenjsko govoriti o neki vzvišeni kulturi izven vsega drugega, ki se bavi le s stremeljenji po nekaj abstraktnih smotnih. Človeštvo vendar teži predvsem za tem, da bi se mu čimboljše godilo na tem svetu; in čim boljše se godi kakšni skupini ljudstva, tem bolj se tudi razvija vsakovrstni duhovni sport. Če služi literatura samo umetnosti, ne človeštvu, za njegovo tudi materialno dobro — komu pa potem služi umetnost, kak pomen ima za življenje?

Tudi slovenski rod hoče predvsem, da bi se mu godilo čim boljše — le izvoljenci streme, da se slovenski rod postavi pred svetom s svojimi literarnimi deli. Naloga literature bi morala biti vzbuditi v ljudem zmisel za praktično življenje, kako bi se moralo pametno živeti, kaj je zmisel življenja. Ni čuda, če živi vse tja v en dan, če je vse plitvo, če govorimo o duhovni krizi in kulturni stagnaciji — saj nam nihče ne razodene ničesar globlje življenjskega četu di razodena, ko je pa vedno večji razkol med umetnostjo in življenjem, med umetniki in ljudstvom, med stvarnostjo in kulturnimi stremeljenji.

Približajte se ljudstvu in življenju! Stvarnost ni metafizika. Čemu je ljudstvu duhovni kruh — če nima duha? Čemu duh — če telo oima kruha? Čemu kultura — brez civilizatoričnih razmer? Spreglejte, in videli boste v ljudih — ljudi, odkrili boste človeka! Tedaj ne boste več toliko govorili o narodu, narodnosti, kajti ljudje sestavljajo človeštvo in ne narodov; je ziki ne morejo ločiti ljudi, človeško bistvo, je in ostane povsod — človeštvo, kakor tudi kulture ne morejo ločiti naroda od naroda — če so resnične kulture. In treba je še enkrat naglasiti, da literatura ne predstavlja vse kulture, temveč je le posledica stopnje razvoja človeka, kot je slikarstvo, glasba, znanost, pa tudi tehnika itd.

Da, to je najvažnejši kulturni problem, dvigniti ljudstvo, najti v sebi človeka, priznati človečnost in človeštvo! A. S.

KAJ JE AGRIPPA?

Najlenša izbira BOŽIČNIH in NOVOLETNIH DARIL
kakor aluminijaste posodice za otroke, kompletne kuhinjske garniture v raznih kvalitetah, jedilna orodja itd. — nudi trdka z železino

STANKO FIČINČIČ
LJUBLJANA, Sv. Petra cesta 35
Oglejte si izložbe!

Veliki snežni zameti v dravski banovini

Od včeraj opoldne sneži v vsej dravski banovini — Na Notranjskem je zapadlo že 1 meter snega — Telefonske in brzojavne zveze so prekinjene

Ljubljana, 15. decembra. Vedeli smo, da mora pasti, in čakali smo ga in bili pripravljeni nanj, pa vendar nas je sneg presenetil, da je napravil povsod zmedo. Naša punca je norela, skakala okrog in se drla kakor črednik na planini, jaz sem pa sedel v copatah pri peči in ogledoval luknjo v čevljih. Ob slabi poti imajo čevljarji namreč vedno zamudo in se dajo prositi kakor botri. Najbolj miostljivi so pa ob prvem snegu. Si cer zijaajo tudi čevlji naše punce, ampak to ni nič, če je smučarka in vsa hiša diši po olju in raznih mazah. Dilce in same dilce se ji vrte po glavi, meni pa nahod in kašelj in revmatizem. Je že tako, da se tudi razlika med mladostno norostjo in priletno modrostjo najbolj živo pokaže ob prvem snegu. Ah, kaj starost, revma in potagrom, to je le modrost, pamet in razsodnost. Zapičnite si to!

Snoči je minula že tudi elektrika. Kakor bi se to še nikdar ne primerilo, seveda zopet ni bilo petroleja in nikjer ni bilo mogoče dobiti sveč. Kdo bo pa sedel v temi ali spal v postelji, če se pa kaj pri meri, n. pr. da prikomastijo razbojniki ali se svet potrese. Nak, brez luči je nevarno, pa gremo raje na varno v gostilno. Kakor nalašč stoji tudi nezmotljivi elektriki: mestni kronometri, da si človek ne more naravnati ure in ni treba do jutra domu. Marsikomu se je pa ura tudi iztekla in sploh, kdo bo pa grazil po temi sneg kar na celem. Domu sploh ni mogoče, so soglasno sklenili, a pot iz kavarne k Tinci, Leonu in na kolodvor je bila seveda suha in bažno razsvetljena in vso noč so se pomikale procesije pobožnih romarjev med temi varnimi zavetji razvedrila in mirnega počitka. Še na telefon ni treba misliti, da bi se človek zjutraj izmazal v pisarni. Sajo so itak tudi telefonske žice potrgane. Kdo bi se pa spomnil, da je pošta med tem časom položila kabel...

Sneg še vedno suje z neba, da je že vse belo in se lomijo veje. Naši ostareli Zvezdi zvonijo, čeprav trhle kostanje branijo trume ogorčenih purgarjev. Še prosili bodo, da Zvezdo posekajo, ker ni več varno postopati okrog vremenske hišice. Mestni delavci kidajo sneg, na magistratu in na borzi dela je pa vendar še polno brezposelnih revežev. Kdo bo pa kidal sneg, saj je prijetnejše pri Dalmatincu. Po otrocah se reže okrogle dekle, malo kidajo sneg, bolj pa koketirajo s fanti, ki so danes posebno predrzni in šalivi. Kar žare punce od kidanja, da črni dimnikar ne more naprej.

Podplati so votli, drva tudi ni, delo na stavbah je ustavljeno, ali kaj bi govorili o tem, saj je zima le za šport. Plešejo naj in smučajo, pa se ogrejejo tudi reveži.

In natanko danes ob prvem snegu se mora podreti peč v redakciji! Za nalašč, saj je v uredništvu še peč od vrage. Ker sem že pri redakciji, ne smem pozabiti na čuden pojav, ki se ponavlja vsak ponedeljek, če je pa po prazniku, pa tudi med tednom. Pred vrati sedi velika muca in ne premakne se nikamor vse dopoldne. Druge dni je ni videti. Zadnjič je imela celo lep židan trak okrog vratu, kakor bi bila v paradi. In trdovratna muca se prikaže popolnoma gotovo, kakor bi se spoznala na pratiko. Nerazumljivi pojav si gurno nekaj pomeni. Kaj, pa v redakciji nikdo ne sluti.

Snežni zameti na Notranjskem

Pretekli teden je bilo vreme popolnoma južno in vse je kazalo, da bo najbolj trajno ostalo tako in da bo tudi letošnji december tako kakor lani minil brez snega. Toda vremenski preroki so nam napovedovali popoln vremenski preokret, znani dunajski vremensoslovec profesor Myrbach je pa napovedal katastrofalne vremenske izpremembe v srednji Evropi, zlasti snežne meteže in občuten padec temperature.

Mož se res ni zmotil. Dočim je bilo v petek še prav lepo in solnčno, se je v soboto vreme ponovno poslabšalo in vse je kazalo, da dobimo dež ali sneg. Tudi barometer je naglo padel. V nedeljo je res začelo deževati, pozneje pa snežiti. Včeraj popoldne je ves dan snežilo, snežni metež je trajal vso noč in tudi danes dopoldne je še vedno močno snežilo. Iz raznih krajev dravske banovine prihajajo poročila o velikih snežnih zametih. Na Notranjskem je zapadlo že 1 meter snega. Močno sneži tudi na Dolenjskem in Gorenjskem, na Pohorju pa sneži že tri dni.

Telefonski in brzojavni promet prekinjen

Ker je sneg južen in moker, je potrgal večino brzojavnih in telefonskih žic. V lokalnem prometu so bile danes prekinjene skoraj vse zveze, razen kabelskih. V mestu je sneg potrgal večino žic. Kolodvor, bolnica, elektrarna, mnogi javni in zasebni uradi so bili brez telefonske zveze. Pred glavnim kolodvorom se je prevrnil telefonski drog in potrgal več žic. Še slabše je glede interurbanskega telefonskega prometa. Večina prog je pokvarjenih, vse zveze s inozemstvom so prekinjene. Zveza z Mariborom, Gradcem in Dunajem je prekinjena, pokvarjene so tudi vse tri zagrebške proge. S Trstom je bilo dopoldne še mogoče govoriti, zaradi silnih snežnih zametov na Krasi je pa računati, da bo tudi ta zveza kmalu prekinjena. Dopoldne je bilo mogoče govoriti samo še z nekaterimi kraji na Gorenjskem, tako preko

Kranja in Jesenic z Bledom ter Bohinjem. Mogoča je bila tudi zveza s Kamnikom preko Domžal, dočim je bila Dolenjska popolnoma odrezana od Ljubljane. Prekinjen je bil tudi ves brzojavni promet. Poštna direkcija je takoj razposlala tehnično delavstvo, da popravi pokvarjene proge.

Železniški promet normalen

Čeprav je zapadlo razmeroma precej snega, v nekaterih krajih celo nad en meter, se vrši ves železniški promet normalno. Vsi nočni in tudi jutranji vlaki so prišli v Ljubljano skoraj normalno, kvečemu s parminutno zamudo. Železniška direkcija je morala več lokomotiv opremiti s snežnimi plugi za čiščenje proge. Dopoldne je odšlo na proge tudi tehnično osebje, da popravi pokvarjene telefonske in brzojavne naprave.

Tudi tramvaj je vozil normalno, pač pa je nastal precejšen zastoj v avtomobilskem in vozovnem prometu. Avtomobili in avtobusi so le s težavo gazili pot. Splošen zastoj je nastal na zgradbah, pa tudi cestna dela so morali prekiniti. Res sreča je, da so baš pretekli teden spravili pod streho palači Pokojninskega zavoda na vozu Dunajske ceste in Gajve ulice in Hraničinega ter posojilnega konzorcija v Gajvi ulici. Bolj nerodno je s tramvajskimi deli, oziroma popravilom Dunajske ceste pred »Evropo« in s polaganjem kablov v Tivoliju, kjer so morali delo prekiniti.

Na Dunajski cesti, tik za železniškim prelazom se je davi podrla piramida treh brzojavnih in telefonskih drogov, ki so se zrušili čez ograjo Krisperjevega skladišča ter potrgali kakih 50 žic. Čudno je, da se v močna piramida podrla. Ni izključeno, da so bili trami spodaj že trhli in prepereli. Res sreča je bila, da ta čas ni bilo nikogar v bližini.

Brez razsvetljave

so ostali davi prebivalci nekaterih ulic in hiš, kjer so se pretrgale električne žice. Tako niso imeli električne razsvetljave v Zalokarjevi ulici, pa tudi drugod so zaman pritiskali na električne gumbce.

Kidanje snega in snaženje hodnikov

Mestno načelstvo ljubljansko opozarja hišne in zemljiške posestnike, oskrbnike, hišnike in najemnike hiš, stavišč in drugih prostorov, na § 82 cestno-policijskega reda ljubljanskega, ki vsebuje določila glede snaženja hodnikov, kadar zapade sneg.

Glasom predpisov je treba očistiti hodnike in pešpoti ob posestvih in parcelah nemudoma, čim zapade sneg, in če vsled tega polzi ali se napravi poledica, je treba hodnike posuti tudi s peskom, pepelom ali kako drugo stvarjo. Snaženje in posipanje je treba izvršiti v širini hodnika ali pešpota. Poleg tega se morajo očistiti tudi odtočni jarki (kadunje) ob hodniku, ker se sicer pri tajanju ali zmrzovanju snega voda ne bi mogla otekat. Kadar zapade sneg ponoči ali se napravi poledica, treba je opraviti čiščenje in posipanje vsaj do 7. ure zjutraj. Pri neprestanem snaženju je treba osnažiti hodnike etc. večkrat na dan in jih tako posipati, da ni nevarnosti za pešce.

Z dvorišč se ne sme sneg ali led odkladati na cesto, temveč ga je izvoziti v Ljubljano ali na odkazana skladišča. Sneg, ki sam zdrsni ali se pomeče s streh, morajo hišni posredniki nemudoma ob svojih troških zvoziti s ceste.

Ob južnem vremenu je hodnike in pešpota po potrebi večkrat na dan očistiti luž in blata.

Prestopke teh določil bo mestno načelstvo kaznovalo po cestno policijskem redu, poleg tega pa bo odredilo, da se določeno opuščen ali nemarno opravljeno delo izvrši na stroške zamudnega lastnika hiše.

Iz gledališke pisarne

Opera

Začetek ob 20.

15. decembra, ponedeljek: Zaprtó.
16. decembra, torek: Zaprtó.
17. decembra, sreda: La Mascotte. Red E.

V sredo se poje Ma Mascotte (Dekle sreče) z go. Poličev v naslovni partiji. Opereta je vsled bogatih domislekov in dobrega izvajanja eno izmed najprijetnejših del v letošnji sezoni. Sodelujejo: gdca. Španova, gg. Drenovec, Janko, Peček, Povhe, Simončič, Sekula, Jelencar in drugi. Nastopi tudi baletni zbor s prvostničnimi plesnimi točkami. Dirigent g. Štritof, režiser g. Kreft. Predstava se vrši za abonma E.

Drama

Začetek ob 20.

15. decembra, ponedeljek: Zaprtó.
16. decembra, torek: Sveti plamen. Red B.
Slavnostna predstava v proslavo rojstnega dne Nj. Vel. kralja.
17. decembra sreda: Zaprtó.

Dramska predstava na predvečer rojstnega dne Nj. Vel. kralja Aleksandra I. V torek dne 16. t. m. vprizori ljubljanska drama angleško dramo Sveti plamen v običajni zasedbi za abonente reda B. kot slavnostna predstava. V sredo drama zaprtá.

Izprememba dramskega repertoarja je bila potrebna vsled tega, ker v torek zvečer ni prostá vojaška godba, katere sodelovanje je pri Shakespeareji komediji Sen kresne noči obligatno. Zato imajo v torek predstavo abonenti reda B, abonenti reda D pa dobijo predstavo še tekom tega tedna.

Ljubljanska drama pripravlja dve noviteti in sicer dramo Mercadet v režiji dr. Branka Gavella in pa Golievo izvirno pravljeno igro Pricenska in pastirček v režiji profesorja Šesta.

Beležnica

Koledar.

Danes: Ponedeljek, 15. decembra 1930, katoličan: Kristina; pravoslavni: 2. decembra, Uroš i Avakum.

DANASJNE PRIREDITVE.

Kino Matica: 3+1=2.
Kino Ideal: Dekle na križu.
Kino Ljubljanski dvor: Osveta.
Zamenhofov večer ob 20. pri Mikliču.
Akademija SJSU Preporoda ob 20. v dvorani Delavske zbornice.

DEŽURNE LEKARNE.

Danes: Bahovec, Kongresni trg, Uustar, Sv. Petra cesta, Hočevar, Spodnja Šiška.

Nagla smrt

Sopraga mesarskega mojstra ga Marija Gregorčeva je odšla davi tako običajno že zgodaj zjutraj z doma v svojo stojnico v Šolski dvor. Ko je okrog pol 9. rezala slanino, ji je nenadoma postalo slabo in hipoma se je zgrudila. Domači so ji takoj priskočili na pomoč, ker pa Gregorčeva ni dala nobenega glasu od sebe, so slutili, da gre za težjo nesrečo in so pozvali rešilno postajo na pomoč. Z rešilnim avtom so Gregorčevu nemudoma prepeljali v bolnico, toda že med prevozom je tik pred cerkvijo sv. Petra izdihnila. Z avtom so jo prepeljali v mestni dom, kjer je dr. Rus ugotovil, da je podlegla srčni kapi in da je bila vsaka pomoč izključena. Na željo njenih sorodnikov so truplo prepeljali na pokopnišč dom na Poljanski cesti 81. Gregorčeva je bila stara šele 47 let.

Pokojna je bila plemenita žena blagega značaja, priljubljena pri vseh, ki so jo poznali. Pogreb bo v sredo ob 16. s Poljanske ceste 81. Bodi je lahka zemlja! Težko prizadetim svojim iskreno sožalje!

Naši vrtnarji in sadjarji

Ljubljana, 15. decembra.

V soboto zvečer so zborovali ljubljanski ljubitelji cvetlic, vrtnov in sadjereje. Čeprav imajo podružnica 500 članov, jih je na izredni občni zbor prišlo le 26 in med njimi ni bilo celo vseh na rednem občnem zboru izvoljenih odbornikov. Člani pač zaupajo odboru, saj so društvena predavanja vedno izvršno obiskana. Sedaj so pa člani pač mislili, naj odbor sam išče in tudi najde pravega predsednika. Volitev predsednika je bila namreč edina važna točka dnevnega reda zborovanja.

Predsednik g. Strekelj, ki ga nikdo ni več mogel preprostiti in pregovoriti, da bi šel sprejel izvolitev, je pozdravil »mnogobrojne« člane, zastopnike osrednjega odbora in čebelarstva društva ter obširno poročal o programu društvenega delovanja za prihodnje leto, ki bo po tem načrtu gotovo plodonosno. Govornik je pojasnil tudi neprijetnosti zaradi cvetličarskega tečaja, ki ga je podružnica morala preložiti na mirnejše čase. Že pri otvoritvenem predavanju ni bilo predavatelja, čeprav si je sam izbral dan, uro in snov predavanja, potem je pa moral g. upravnik mestnih vrtnov g. Lap zatakniti luknjo in nepravilno predavati. Seveda je navzlic temu predavanje tega strokovnjaka odlično uspešno.

Pri volitvah predsednika je bil soglasno izvoljen g. prof. Lovše, za podpredsednika se je pa za žrtvovalni vzorni delavec in dosedajni poštvovalni predsednik g. nadzornik Strekelj. Tako je že predsedništvo prava slika članstva podružnice, kjer prevladujejo ljubitelji - nestrokovnjaki in jim pomagajo solani vrtnarski in sadjarski strokovnjaki in tudi poklicni vrtnarji. V tem smislu je g. univ. prof. dr. Jesenko pozdravil novo predsedstvo in se gospodoma zahvalil, ker sta na svoje rame sprejela težko breme vodstva tako velikega društva, ki združuje nad 500 za lepoto prirode vnetih članov v najidealnejšem stremeljenju. Tako ta govornik, kakor tudi vsi drugi so izražali upanje in zahtevo, da z novim odborom mora biti tudi konec raznih škodljivih nesoglasij med najodličnejšimi člani, saj so vendar vsi enako vneti za prosep društvenega programa.

V odbor podružnice so bili izvoljeni gg. dvorni svetnik Rustia, vrtnar Herzmannsky, višji svetnik Bukovec, obč. svetnik Olup, upravnik Lap, inž. Jeglič, kapetan Drenik, nadzornik Humek in novinarja Kač in Gaber, za preglednike pa gg. Šušteršič in Lumbar. Za delegata na občnem zboru centrale, ki bo v Mariboru, so bili pa izvoljeni gg.: predsednik prof. Lovše, podpredsednik nadzornik Strekelj, univ. prof. dr. Jesenko, višji svetnik Bukovec, kap. Drenik, upravnik Lap, nadzornik Humek, inž. Zemanek, nadzornik Štupica, fin. svetnik Kranjc, Jermol in novinarja Kač in Gaber.

Pri debati o predlogih za občni zbor centrali je v sv. Bukovec utemeljeval vsestransko potrebo in korist blagovnega odredka, ki bi se pečal s prodajo vrtnarskega in sadjarskega orodja in vseh potrebnih ter zagotovil, da da Čebelarstvo društvo v ta namen svojo prodajalno na Gosposvet-ski cesti na razpolago. Ideja, ki lahko potane resljna za društvo in njega glasil, je bila seveda sprejeta z največjim odobravanjem, gotovo bo pa predlog v navdušenjem sprejet tudi na centralnem občnem zboru.

Dnevne vesti

— Češkoslovaško odlikovanje. Prezident Masaryk je odlikoval z redom Belega Leva I. stopnje dr. Budislava Angellinovića, bivšega našega poslanika v Pragi, zdaj v Varšavi, z redom Belega Leva V. stopnje predsednika upravnega sodišča v Dubrovniku dr. Josipa Branislava Barića, s kolajno Belega Leva I. stopnje pa generalnega inspektorja Jadranske plovidbe v Dubrovniku Franjo Galassema, vse za državljanske zasluge.

— Promocija na naši univerzi. Danes ob 12.30 je promoviral na dekanatu filozofske fakultete univerze kralja Aleksandra I. v Ljubljani kandidat g. Franc Tomšič za doktorja filozofije. — Čestitamo!

— Iz odvetniške službe. Odvetnik v Ljubljani dr. Drago Marušič se je zaradi imenovanja za bana kr. banske uprave dravske banovine odpovedal izvrševanju advokature. Za prevzemnika njegove pisarne je imenoval advokatska komora odvetnika v Ljubljani dr. Viktorja Vovka.

— Proti komunistom. Jugoslovenom na praški visoki šoli. Društvo slušateljev visoke šole arhitekture v Pragi je sklicalo pred 14 dnevi občni zbor, ki je pa moral biti prekinjen zaradi kaosa, ki so ga povzročili komunisti. V opoziciji so bili tudi nekateri Jugoslovenci, večinoma oni, ki ne izgnani iz države. V petek je društvo nadaljevalo svoj občni zbor in v resoluciji je bilo na predlog ing. C. Zdenovca obsojeno pisanje nekaterih čeških listov, ki so pavšalno obsodili nastop Jugoslovenov.

— Nova lekarna v Mariboru. Koncesija za novo javno lekarno na Glavnem trgu v Mariboru je bila podeljena mr. ph. Ivanu Vidmarju.

— Raziu društva. »Društvo kmetijskih fantov in deklet« v Dupljah pri Trzinu se je iz različnih razlogov prostovoljno razšlo.

— Živalske kužne bolezni v dravski banovini. 10. t. m. je bilo v dravski banovini 9 primerov svinjske kuge, 6 svinjske rdečice, 5 čebelnih gnolob, 2 šustavca, 1 smr-kavosti in 1 vrančinega prisada.

— Uradni dan Zbornice za TOI v Mariboru, ki se običajno vrši ob sredah, je zaradi državnega praznika rojstnega dne Nj. Vel. kralja preložen na črtnetke dne 18. t. m.

— Tolmač nemškega jezika pri okrožnem sodišču v Novem mestu. Višje deželno sodišče v Ljubljani je imenovalo odvetnika v Novem mestu dr. Davorina Grosa za tolmača nemškega jezika pri okrož. sodišču v Novem mestu.

— Prebivalci našega Posavja, predvsem krajev Brežice, Krško, Rajhenburg in Sevnica opozarjamo na koncert ljubljanske Glasbene Matice v zagrebškem gledališču v torek 16. decembra zvečer. Izvajala se bo dramatična legenda za soli, zbor in orkester »Faustovo pogubljenje«, delo slavnega francoskega komponista Hectorja Berliozja. Prebivalcem zgoraj omenjenih krajev je poset tega koncerta omogočen, ker bo vozil par minut pred 1. ponoči iz Zagreba proti Zidanemu mostu poseben vlak, ki pelje Glasbeno Matico v Ljubljano. Ta vlak se bo ustavil na postaji Brežice, Videm - Krško, Rajhenburg in Sevnica. Vse one, ki nameravajo posetiti torkov koncert, opozarjamo, da morajo kupiti vstopnice v predprodaji pri dnevnih blaginjah zagrebškega velikega gledališča. Za to ugodnost se morajo zahvaliti naši železniški direktiji, ki gre v resnici vsakemu in kolikor je le mogoče na roko.

— Razstava Centralnega tiskovnega urada v Beogradu. Včeraj je bila v umetniškem paviljonu otvorjena velika razstava Centralnega tiskovnega urada predsedništva vlade. Razstava prikazuje razvoj naše države od leta 1919 — 1929 v kulturnem, ekonomskem, socialnem in društvenem pogledu.

— Devica Marija v Polju. V soboto se je preselila naš poštni urad v lepe moderne lokale v visokem pritličju Občinskega doma. V kratkem bomo imeli javno telefonsko govorilnico. Pošto upravo pa prosimo, da pride telefonski aparat v celico, sicer nam s telefonsko napravo ne bo povsem ustrezno. Telefonska celica je vendar tudi v interesu poštne uprave same. Občinstvo se bo telefona vse raje posluževalo in bo celica močno povečala telefonske dohodke. V bivši Avstriji je pošta uprava preskrbelo poštnim uradom telefonski aparat in celico na svoje stroške. Ljudje so popolno telefonsko napravo radi rabili in so se izdatki za telefon državi kmalu izplačali. Ker dobiva naša pošta poštne pošiljke iz Ljubljane ob pol šestih jutraj, mora biti poštar že ob tem času v uradu, zato gre vsa hvala našim občinskim možem, da so napravili v Občinskem domu za poštarja tudi primerno stanovanje.

— Preprova zahajanja v krčme. Okrožno sodišče v Novem mestu je prepovedalo sobodno slikarju v Mirni Ignaciju Kmetu zahajati v krčme za dobro enega leta.

— Kongres poljedelcev dunavske banovine. Včeraj dopoldne je bil v Somboru v dvorani Sokolskega doma otvorjen drugi kongres poljedelcev dunavske banovine. Prisotni so bili delegati ministrstva poljedelstva. Kongres je otvoril predsednik somborskega poljedelškega združenja Lalošević v prisotnosti velikega števila poljedelcev iz vseh krajev dunavske banovine. Za njim je govoril Volja Stojković, načelnik ministrstva poljedelstva, ki je očrtal splošen gospodarski položaj v svetu ter naglašal, da je letošnja kriza mnogo večja od prejšnjih let, ker so cene poljedelskim pridelkom padle mnogo nižje kot navadno. Končno je bila sprejeta resolucija o vseh aktualnih vprašanjih in potrebah poljedelstva.

— Možje, sinovi! Svoje žene in matere boste zelo razveselili, če jim kot božično darilo poklonite »Gospodinjstvo« kotledar za leto 1931. Ta kotledar je za vsako ženo, ki se ukvarja z gospodinjstvom, zelo pomemben in koristen, saj naide v njem celo vrsto tako praktičnih navodil in nasvetov, kakor v nobeni drugi priročni knjigi. Zelo je bogat tudi na raznih novih

kuhinjskih receptih. Za današnje razmere pa je nadvse važen troškovnik za vse dni v letu, ki je v tem koledarju prav praktično urejen. Obsega 200 strani in je po svoji vsebini trajne vrednosti. Priporočamo ga zlasti gg. učiteljicam in vsem, ki so navezane na lastno gospodinjstvo. Naprodaj je po vseh podružnicah Jugoslovanske Matice, po vseh knjigarnah in pri upravi »Gospodinjstva kotledarja« v Ljubljani, Se-lenburgova ul. 7/II, kjer se ga naroča tudi pismeno. Cena Din 20.—, s pošto 21.75 Din.

— Smrtna kosa. V soboto ponoči je umrla v Ljubljani soproga fotografa in posestnika ga. Pavlina Pogačnik roj. Guardia. Pokojna je bila vzorna slovenska žena. Pogreb bo jutri ob 14. iz Hradeckega vasi št. 84 na pokopališču v Štepanji vasi. Blag ji spomin! Težko prizadeti rodbini iskreno sožalje!

— Tečaj za napravo in preizkušnje strelovodov v Ljubljani. Zavod za pospeševanje obrta Zbornice TOI priredi v Ljubljani šestdnevni tečaj za napravo in preizkušnje strelovodov. Tečaj se bo vršil od 12. do 17. januarja 1931 v predavalnici Tehniške srednje šole. Da se omogoči obisk čim širšemu krogu zainteresiranih obrtnikov (instalaterjev kleparjev stavbenikov, zidarstvih in tesarskih mojstrov), se bodo vršila predavanja ob večernih urah. Predaval bo g. inž. Ernst Braun, višji in-spektor drž. obrt. pospeševalnega zavoda na Dunaju, ki bo svoja izvajanja spremljal s sklopičnimi slikami, razkazovanjem merilnih in drugih aparatov ter številnimi eksperimenti. Opozarjamo interese za instalaterske in gradbene stroke, ki ali sami izvršujejo strelovodne naprave ali morejo z njimi računati pri svojem delu, da se prijavijo najkasneje do 23. decembra, ker se bo tečaj vršil le ob zadostnem številu prijav. Pristopnina znaša za mojstre 50 Din, za pomočnike Din 20.—. V primeru, da bi bilo dovolj interesentov iz mariborskega okoliša, se po možnosti priredi eno ali več predavanj tudi v Mariboru. Prijave je poslati neposredno Zavodu PO Zbornice TOI v Ljubljani.

— Vreme. Vremenska napoved pravi, da bo oblačno vreme s padavinami. Tudi včeraj je bilo po vseh krajih naše države oblačno in skoraj povsod je snežilo. Vremenska poročila so iz mnogih krajev izostala, ker so telefonske in brezžavne zveze pretrgane. Najvišja temperatura je znašala včeraj v Splitu 8, v Skoplju 4, v Zagrebu 3,2, v Ljubljani 2,4, v Sarajevu 1,6. Davi je kazal barometer v Ljubljani 762,6 mm, temperatura je znašala 0,9. Padavin (snega) smo imeli že davi ob 7. 37 mm.

— Preiskava o zagrebški železniški nesreči. Povodom strahovite železniške nesreče, ki se je dogodila v soboto na zagrebškem glavnem kolodvoru, ko je vlak zavozil med gruho kmetice, jih več ranil in eno popolnoma razmesaril, je izvedena obširna preiskava, da izsleda krivice. Retirali so tri železničarje, ki pa vsi zavrajajo vsako krivdo, češ, da so vršili službo po predpisih. Da se ugotovi pravi vzrok nesreče, bo meročajno mnenje železniške direktije, katere strokovnjaki s pomočjo policije lahko objektivno presodijo vso zadevo, ker je mogoče, da so kmetice same zakrivila nesrečo.

— Vlak ga je zagrabil. Včeraj dopoldne je hotel St. Petrinec prekorati železniško progo pri Zavrtnici. Zaradi svoje neprevidnosti bi kmalu izgubil življenje; pridrvel je vlak, ga zagrabil ter vrget tako silno ob tla, da je nesrečnik zadobil težke notranje poškodbe in rane po glavi. Prepeljali so ga v zagrebško bolnico.

— Čudna usoda novorojenčkovga trupla. V Travniku je pretekli teden našel občinski delavec v kanalu truplo novorojenčeka, čemur pa ni pripisoval posebne važnosti. Trupelce je zakopal na muslimanskem pokopališču. Ko se je vest o tem raznesla med ljudi, je prišla tudi do policije. Policijski uradniki pa so našli grobek — prazen, nekdo ga je odkopal ter odnesel trupelce.

— Mladinski koledarček Komljevč Marko za leto 1931 je izšel. Cena 1 komad 6 Din.

Iz Ljubljane

— Iz O milijonih sanjamo, s katerimi naj bi se napravil nad. ali podvoz na Dunajski cesti, za sedaj pa bi se že precej zadovoljili s tem, če bi ob takem vremenu, kakor je danes, stal ob železniškem prelažu, v pripravljenosti rešiti voz. Situacija na tem kraju je bila davi ob pol 9. dopoldne kritična. Dolg, nepremakljiv tovorni vlak je zapiral prehod, na obeh straneh polno čakajočih avtobusov, vozov in pešcev. Sotermi so vsi nestrojni trobili, nekateri posavski vozniki so krenili po Blei-weisovi cesti proti Šiški, da pridejo po ovinkih zopet na Dunajsko cesto. Številnim pešcem pa se je nudila zapeljiva prilika, riskirati svoje kosti ali pretresenje možgan in obiti zapreko čez most. Stopnišče na most je bilo zasneženo, marsikatera ženska je skušala slediti korajžnemu turistu, ko je pa napravila nekaj korakov, je obstala in se ni upala ne naprej ne nazaj. Ali ta most res ni prideljen nobeni oddelku, ki naj bi skrbel za to, da bi bil brez nevarnosti prehod ob vsakem vremenu? Še opasnejši je položaj, kadar se napravi po stopnišču led. Železniška uprava naj vendar pozove na odgovornost onega nadzornika, ki ima skrbeti za varen prehod čez most! Ob poldnici malo peska, ob snegu pa par lopat in stvar je v nekaj minutah v redu!

— Iz Avtobusni promet v Šiški. V Šiški so odprli v zadnjih letih lepo število širokih modernih cest in ulic, v katerih je zraslo veliko ličnih hiš in vil. Zato je bilo ljudem, ki stanujejo v hišah med Celovško cesto in gorensko železnico, zelo ustreženo z modernim avtobusnim vozilom. Bajce uvede g. Carman avtobusne vožnje

še po nekaterih cestah in ulicah. V teh stranskih ulicah ne bo nikdar cestne železnice, zato je Carmanovemu podjetju zagotovljen obstoj.

— Iz Obzidje grajskih utrd ob kmalu dogotovljeno. Zdaj obzidavajo južno stran, ki je nižja od ostalih že dograjenih. Tu je obzidje najbolj trpelo, ker se na južni strani pozimi temperatura zelo menjava. Zanimivo je, da se je v strmo, navpično steno zakoreninila jelša ter se precej lepo razrasla; po debelini debela je soditi, da je stara približno 10 do 15 let. Odzagal so jo tik ob steni: če bi jo hoteli izkoptati, bi se najbrž porušila stena. — Pričakovati je, da bo novo obzidje dogotovljeno pred hujšim mrazom, ob ugodnem vremenu čez dober teden. Obzidje napravi res vtis utrd, če si je ogledamo iz gozda pod njim.

— Iz Posipanje hodnikov. Nastopili so dnevi, ko bodo ceste in hodniki po navadi slabi, blatni. Zato je s popravo in posipanjem naravnih hodnikov občinstvu jako ustreženo. V zadnjem času so izboljšali in posuli z drobnejšim peskom hodnik ob Zaloški cesti skozi Moste, da ne bo treba ljudem toliko brodit po blatu in brozgi.

— Iz Pri naših nebotičnikih še vedno pridno delajo tako, da bodo kmalu vsi pod streho, »azen največje«, pri katerem so te dni zbetonirali fundamente stebrov. Pri drugi palači Pokojniškega zavoda in pri palači Hranilnice in posojilnega konzorcija pa se v srbiji »meh vrti«. Pri »Viktiniji« betonirajo teto etaž, pri »Dauravu« bodo pa kmalu sezidali »se notranje predelne stene, če bo šlo tako naprej«. — Na Ljubljano naglo raste, ljudje se pa tega »oma« zavedajo.

— Iz Perutninarski tečaj v Ljubljani. Vkljub skrajno slabemu vremenu so se zbrali številni tečajniki dne 10. decembra v dvorani Delavske zbornice v Ljubljani. Nad 120 udeležencev je bilo iz raznih krajev naše banovine navzočih. Vidi se, da so se začeli za to važno panogo zanimati najrazličnejši sloji. Pokazalo se je tudi, da so slični tečaji silno potrebni. Prvi je predaval priznani strokovnjak g. M. Zupanec, ki je v 1 in pol uri trajajočem predavanju poljudno in temeljito razložil reja naše domače štajerske rjave kokoši. Po kratki debati je sledilo drugo predavanje — o najvažnejših boleznih perutnine. Predavatelj g. vet. Kocijan je žel za svoja lepa izvajanja obče priznanje. Ob trideset na 15. so se zbrali tečajniki ponovno k predavanju g. Scherjaja — o kapunjenju petelinov. Predavatelj je nazorno razložil bistvo tega opravila. Nato so si ogledali udeleženci tečaja perutninarstvo in živali za pitišanje v Linhartovi ulici št. 9. Vodstvo tečaja je poskrbelo za avtobuse, da se je obiskovalce hitro prevozilo k predavanju na univerzi, dvorani mineralogičnega inštituta. Predaval je s pomočjo sklopičnih slik g. prof. inž. Absec z Grma in sicer o pasmah perutnine. To predavanje je v vseh pogledih izredno dobro uspelo. Predavatelj je žel za svojo globoko teoretično in obenem praktično predavanje največje priznanje. — Tečajniki se zbero zopet 20. decembra v Ljubljani.

V nedeljo je zlata nedelja

Ne pozabite poslati oglasa »Slovenskemu Narodu«!

— Iz Ustanovni občni zbor perutninarske zadruge v Ljubljani. Odsek za perutninarstvo Kmetijske družbe v Ljubljani namerava pod svojim okriljem ustanoviti perutninarsko zadruzo v Ljubljani. Ustanovni občni zbor te zadruge se vrši v četrtek, dne 18. decembra ob 17. uri v dvorani Kmetijske družbe v Ljubljani. Namen zadruge je razširjati predvsem gojitev štajerske rjave kokoši in selekcijo iste. Osnovati si dalje pitališče za razno perutnino v Ljubljani. Njena naloga bo tudi pomagati svojim članom pri nabavi raznih perutninarskih potrebščin. Zanimanje se vabijo, da se občnega zbora udeležijo.

— Iz Dunajska »Musik« prinaša o koncertu Marije Mihajlovičeve februarja 1927 naslednjo oceno: »Tudi Jugoslovani imajo svoje izvrstne glasbenice. V Mariji Mihajlovičevi imajo celo ženskega Hubermana. Mlada beogradska umetnica nas je s svojim koncertom presenetila. Ima tople, velik ton, izredno lepo kantileno, pa tudi tehnična stran ji ne dela nobenih težkoč. Pokazala je veliko elastičnost desne roke in naravnost briljantno tehniko loka. Koncertantka je gojenka dunajske akademije, je sedaj učiteljica violine v Beogradu ter nas je z največjim uspehom seznanila s skladbami svojih rojakov Milojke Milojević in Stolzer-Slovenskega. Opozarjamo na ta koncert. Vstopnice od torika dalje v Matični knjigarni. Koncert se vrši v petek, dne 19. decembra 1930 ob 20. uri v Filharmonični dvorani.

— Iz Rezervni oficirji se opozarjajo na določila čl. 474 službenih pravil I. del. glasom katerih so dolžni na rojstni dan Njegovga Velikanstva kralja Aleksandra I. v sredo dne 17. decembra 1930 prisostvovati cerkveni svečanosti, ki bo ob 10. uri v stolni cerkvi sv. Nikolaja. Kdor nima uniforme, naj pride v civilu. Pol ure prej se člani zberejo v pisarni Zveze rezervnih oficirjev (Kongresni trg 1/II), odkoder bo skupen odhod. — Zveza rezervnih oficirjev v Ljubljani.

— Iz Razstava Strahlove umestnosti zbirke slik starinskega pohištva itd. je odprta dnevno od 9. do 5 v veliki dvorani Narodne galerije v Narodnem domu.

— Iz Zgleden dar. Osobje Higijenskega avoda v Ljubljani je na Dunaju na mestu na grob pok inž. B. Truh. znesek Din 255.— Narodni galeriji, katera se s tem darovalcem iskreno zahvaljuje.

— Iz Vprašanje, kaj naj podarim za božič, je rešeno, ako se potrudite v trgovino F. ČUDEN. Prešernova 1.

— Iz Bukova drva trboveljski prevoz in koks pri t. »KURIVO«. Dunajska c. 33 telefon 3434 (na Balkanu)

Staranje je posledica pomanjkljive nege !..

Če si hočete ohraniti mladost in lepoto, ostanite zvesti Crème Simon, katere svetovni sloves jamči za absolutno zanesljiv učinek.

Ne suha ne masna, a voljna po vaši želji napravi kožo mehko in nežno in da polti mladostno svežost. Rabiti morate obenem Puder Simon in Milo Simon.

CRÈME SIMON PARIS

— Iz Zahvala. Uprava Banovinske ženske bolnice se tvrdki I. C. Mayer v Ljubljani najiskrenejše zahvaljuje za velikodušno poklonjeno darilo za božičnico.

— Iz »Sočin« Silvestrov večer se vrši letos v vseh prostorih Kazine. Spored bo s sodelovanjem društvenega dramskega odseka zelo zabaven in zanimiv. Prehod iz starega v novo leto bo spremljal čas pri-

meren nagovor. Nato godba s plesom. — Vabljeni vsi! — Veselični odsek. 653n

— Iz Poziv železniškim vpokojencem. Umrl je g. Fran Schukler, vlakovodja v p. Pogreb se bo vršil danes ob pol 4. iz mr-tvaške veže splošne bolnice v Ljubljani. Železniški vpokojenci se vljudno vabijo, da se pogreba polnoštevilno udeležijo. — Društvo železniških vpokojencev.

Snežna in smešna nedelja

Zjutraj babje pšeno, dopoldne dež, popoldne pa sneg

Ljubljana, 15. decembra.

Navada je pač taka, da je vsak teden nedelja. Tako smo naredili in nam ugaja. Nedelje so neznansko lepi dnevi in že zaradi tega niso brez pomena. Včasih so rekli, da je nedelja svetel dan zdaj je pa seveda marsikaj drugače kot je bilo včasih. Sicer pa še dandanes dnevom pripisujemo razne pomene, n. pr. petek je menda nesrečen dan, ponedeljek pa pijan. A nedelja? Za vse drugo je rezervirana, za vse tiste neumnosti, ki ne pridejo med tednom na vrsto. To se pravi — nedelja je dan radosti za tiste, ki so veseli, za druge pa žalost, ker je datum za vse take zadevščine, ki pač morajo priti enkrat na dan, da se svet malo prezračijo. Včasih smo imeli n. pr. ob nedeljah shode in podobne neumnosti, kjer smo si čistili prepelne duše in še drugo, odrešenje mora priti prej ali slej. Saj je človek rojen tudi za višje stvari, kot vam je znano, in to vendar mora enkrat pokazati, kako bi pa sploh svet izgledal brez teh paradnosti, saj smo zvišena bitja, ki ne morejo živeti le v vsakdanosti. In končno tudi, čemu pa imamo denar in zakaj delamo ostale dni, če ne za nedeljo?

To so sicer nekoliko preveč filozofske zadevščine, vendar pa so menda za ponedeljek baš primerne. In treba je, da smo si že enkrat na jasnem o pomenu nedelje, da ne bomo vsaj v tem pogledu negotovosti ter da bomo znali porabiti dragoceni čas kakor je treba in prav, če si se nismo povsem edini. Zato bi bilo tudi potrebno, da bi o tem premišljevali poklicniki, ki imajo na-šo usodo v rokah, da bi se ob nedeljah vedno prirejale take in podobne stvari smotno, saj je to kulturnega pomena. Ljudem je treba čim več komedij in sploh takih nevsakdanjih stvari, to je povzdigujočih. Če ni shodov, zakaj pa ne bi bilo kaj drugega, ljudje vendar ne morejo biti tako brez vsega, saj veste, da samo z mašami se niso zadovoljni, za kino pa je treba plačati vstopnino.

Ampak kaj nas vse to briga! Imamo itak dovolj kronike brez tega, še preveč. Toliko je pri nas raznih senzacij in dogodivščin, saj niti vsega ne zabeležimo. Že o samem vremenu bi se dalo toliko povedati, več kot bi mogli razgovoriti — saj veste, če se o čem mnogo govorimo, navadno ne razumemo — no, pa je drugih stvari toliko, da jih ne moremo zapostaviti, sicer pa tudi ni treba. To je namreč sodobno, če ničesar ne razumemo in vse več in o vsem govorijo.

Hoteli bi vedeti, kako je bilo včeraj v Ljubljani dopoldne? Saj ste najbrž spali — seveda, zato vas zanima.

Zjutraj, ko so zaspali še sladko smrčali, je naletavalo babje pšeno, dopoldne pa je deževalo kot se pač spodobi za nedeljo. Če vse nori, zakaj bi tudi nebo ne? Sicer pa je to brez pomena. Mi Ljubljančani se zanimamo za vse bolj važnejše pojave, saj smo vendar tudi kulturni, četudi nas trga revmatizem. Zato smo šli na predavanje v kino Matico, ali bolje rečeno, v dvorano Filharmonije. Sedli smo, kot se spodobi, obaze smo napihili na dostojanstveno ciklanje, nepopisno pametno smo se držali. Poslušali pa je bolj resno in s pravim kulturnim razumevanjem, kajti problemi so bili res pereči in kulturni, in problematični in svojski konzervirani, baš za nas, ki nismo nikakršni hribovci, sploh smo rojeni za samo višje stvari — kdo pa je, če mi nismo. To je namreč treba naglasiti, ker se toliko cika na to, da smo plitvi in prazni kot naši žepi in da nas bolj zanimajo pasje in kulinarne razstave kot umetniške, da raje pojemo narodne pesmi — po gostilnah, kot da bi jih pisali. Skratka marsikaj nam očitajo, ker je to kulturno, kajti vsi ne moremo veljati za tako jare vrage, nekdo mora gledati od zgoraj navzdol, ker narod rodi med zeljnatimi glavami tudi duhove. To je nujna posledica narodne kulture.

In bi se morala razviti debata po predavanju. Torej, gospoda! Problemi so pa bili tako vaje pereči, da smo komaj čakali konca, tako se nas žgali. Strahovito je zabrumelo po dvorani: pograbili smo kranjske marele, da jo urno popijamo na beli dan. Kaj bi debatirali o tem! Opeš se pri toliki prečnosti in kaj bi ugotavljal, saj se vendar z vsem strinjamo, naj bi predavatelj govoril magari tri dni skupaj. Sicer pa nas tudi ni mnogo brigalo, kar je govoril. Kulturni smo in to je dovolj. Ni oporekati Kralju Matjažu, ki tako vzgledno spi na čelu vsega naroda, niti hlapcu Jernejcu, če bi ga hoteli odpraviti, bi vendar odpravili simbol kulture. In mislite si kul-

turo brez simbolov. Da, kakšni Slovenci bi pa bili brez hlapcev Jernejev in lepih Vid teh naših Pompadur! Nekateri bi sicer zili kakšno — tedaj pa prireditelji niso imeli več časa, kar je bilo pričakovati — kdo bi imel čas za nas — robavse, ki ne znamo ločiti teoretičnih izjavljanj od praktičnih in ki nismo študirali Petra Klepa in Krpanove kobile! Pa smo šli v svoje in v predavateljevo odrešenje in olajšanje urnih krač domov. Domov grede smo gazili blato in razmišljali o slovenskih kulturnih problemih. Gospod predavatelj je liberalizem, klerikalizem in socializem kratkoma škartiral. Ja, superlot, kaj nam pa potemtakem ostane? Da bi se ne šli vsaj na tihem klerikalce in liberalce? Bežite no, to bi bil konec slovenske kulture! Kaj bi porekel kralj Matjaž in kaj njegova Alenčica? O ti uboga slovenska kultura! Pravijo, da ti zadnje čase preveč pihlja tuj vetrič pod kratko krilce. Le urno sedi na svoje nežne nožice, da si jih ne prehladiš na preprihu. Tam po svetu naj se pa le ravsaio in kavsajo za apokaliptične jezdece, mi Slovenci pa ostanemo svojski v svoji visoki kulturi in bomo čakali odrešenja tam doli iznad Goriancev. kjer spi kralj Matjaž s svojo vojlo. Bog nas varuj, da o se nasel kdo, ki bi napravil piko na Cankarjev l. In še nas bog varuj, da bi pogledali kamorkoli čez zvonik nove cerkve v Šiški! Ostanimo doma v svojski konzerviranosti, pa bodo naši kulturni problemi rešeni.

Popoldne pa smo dobili sneg. Sneg, pomislite! Mlada Ljubljana je sprito tega popolnoma ponorela od samega veselja, nekateri starejši pa od žalosti. Pri Magdiču so zavohali, imajo pač preroške nosove, da bo sneg, zato so priredili smučarsko razstavo, ki ni mogla biti bolj aktualna kot je bila. Snežilo je tako vrazje, kot da so tam zgoraj pretepajo s pernicami ali ravsaio bečari, v nedeljo se pač povsod kregajo, morda se tudi Elija s svojo boljšo polovico, če jo ima.

Promenada je bila popoldne nenavadno živahna — kljub vsakemu pričakovanju, pri nas je namreč marsikaj kljub pričakovanju; mladini se je moralo zdeti imenitno brodit po brozgi. Brodili so pa tudi druge, češar pa ne moremo dokazati, ker je sneg sproti zabrisal vse sledove; rečem le lahko, da je moralo biti nebeške fletno — ljudje imajo ob nedeljah celo zmisel za poezijo in naravne lepote, snežene tudi, kajpada. Kaj bi govorili le o smučarjih z smučkami, človek lahko uživa sneženo naravo brez tega in še celo brez pulovrov.

In zakaj bi ne uživali, ko tako hitro pride žalosten ponedeljek!

Iz Celja

— Iz Prijave ustanov. Celjski mestni magistrat razglašja: V smislu razpisa kr. banske uprave v Ljubljani in na temelju zakona o ustanovah se morajo vse ustanove, ki že obstojajo v trenutku, ko je bil ta zakon objavljen prijaviti v roku 6 mesecev pristojni ustanovni oblasti zaradi vpisa v ustanovni (zadužbinski) register, čigar ustroj in upravljanje bo predpisal minister prosvete s posebnim pravilnikom. Dolžnost te prijave velja tudi za one ustanove, ki nimajo posebnih pravil, temveč so urejene na podlagi zakona ne glede na to, da je uprava teh ustanov poverjena po zakonu neki javni oblasti. V prijavi je navesti: 1. nepremičnine (zgradbe, opis in kraj, zemljišča (isto) in vrednost nepremičnin); 2. vrednostni papirji, vrsta in nominalna vrednost; 3. gotovina; 4. kje je denar na-ložen; 5. skupna imovina; 6. namen ustanove; 7. letni dohodek in 8. kdaj je začela ustanova delovati. Vse uprave ustanov se v izogib kazenskih posledic pozivajo, da prijavijo ustanovni oblasti (kr. banski upravi) najpozneje do 11. januarja 1931. vse svoje ustanove. Za nabožne ustanove veljajo stari predpisi in jih ni treba prijaviti.

— Iz Zlata nedelja v Celju. Gremij trgovcev v Celju razglašja, da ostanajo na podlagi člena 27 a 9 pod b) naredbe banske uprave z dne 6. maja 1930, VIII. št. 2599/6 vse trgovine v področju mesta Celja na z. 'njo nedeljo pred Božičem, t. j. na dan 21. decembra 1930. ves dan odprte.

— Iz Vreme. Včerajšnje jutro je obetalo najlepši mrzel dan. Ob 6. je zmrazilo kot ob Svečnici. Kmalu pa je popustilo in je okrog 8. prčelo nenadoma deževati. Zvečer pa se snžilo in se je sneg kljub mo-krim tlom obdržal.

C. G. Norris.

Vroča kri

Roman.

Zelda se je »izmuznila«, da bi se odpeljala z Geraldom Page na izprehod. »Izmuzniti se« je bil njen izraz za to, če je našla svojemu stricu in teti peška v oči. Teta jo je bila poslala po opravih, pa je pregovorila svojo prijateljico, da je šla namesto nje nakupovat za teto. Sama se je pa sestala z Geraldom Page pri isti prijateljici in se odpeljala z njim v elegantni kočiji, v katero sta bila vprežena dva iskra vranca. Srce ji je močno utripalo od sreče in grudi so se ji ponosno bočile. Na povratku je Gerald Page popustil vajeti, vranca sta ubirala pot v lahnen trubu in mladenič je položil prosto roko za njenim hrbtom na sedež, da bi ji polagoma odkril svoje srce.

Odkrivati srce, govoriti o ljubezni? To je presneto malo vplivalo na Zeldo, če ji že ni bilo lansk sneg. Vožnja sama jo je veselila. Bila je res imenitna, zanimiva. Toda Gerald Page? Bah! O njem ni hotela ničesar slišati in v duhu je skomignila z rameni.

Toda predno se je vrnil njen tovariš k vlogi kočijaža, predno je zopet prijel za vajeti, da bi pognal konja, je dobil tudi on lice v poljub, kakor dr. Boylston. Da se več, poljubil je celo kotiček njenih ust, kajti bil je vročerkvejši od zdravnika, da ga je morala Zelda strogo posvariti, naj se vede dostojno, če noče, da skoči iz kočije in odide naravnost domov.

Zanimiva pa ni bila prigoda zato, ker se je Zeldi imenitno posrečilo preslepi strica in teta niti zato, ker je imela sestanek z Geraldom Page in se odpeljala z njim v elegantni kočiji na izprehod, temveč ker sta se nenadoma pojavili postavi, mladenič s svojo materjo, ki sta se izprehajali roko v roki po peščeni obali.

Zelda je izpustila večerne novine in se zagledala zamišljena v daljavo. Njena fantazija je zgrejevala z njo in vzpodbujene po besedah, ki jih je čitala, so se oblikovale ideje in nakane. Članek je govoril o nekem koncertu in navdušeno je hvalil spremljanje gospe Kirk na klavirju.

Zelda se je zasanjala. Stric in teta sta bila odšla na izprehod, ona je pa telefonirala dr. Boylstonu v pisarno. Zdravnik je bil presrečen, ko je zaslišal njen glas. Pojasnila mu je, da bi ga rada videla, da si izprosi od njega uslugo. Ali nima nobene pretveze, da bi se mogel kmalu oglasiti pri njih?

7

Prišel je še istega večera. Zelda je uređila vse tako, da je govorila nekaj časa z njim med štirimi očmi, predno je prišel stric.

— Tako strašno sama sem, doktor, veste, — in pogledala ga je s svojimi govorečimi, temnimi očmi. — Popoldne sem vedno brez dela. Z nikomur ne smem občeati. Pogosto se mi zdi, da bom tu zblaznela.

— Toda, drago dete, kaj vam pa je? Kaj morem storiti za vas?

— Rada bi se učila igrati na glasovir.

— Glasovir? — Zdravnik jo je razočarano pogledal. Zelda je hlastno nadaljevala. Opisala mu je mračno hišo ob neskončnih, dolgočasnih popoldnevih, svoje hrepenenje po izpremeh in po glasbi.

— Ah, doktor, ne morem več vzdržati.

— Da, toda — toda moj ljubi kalifornijski mak, kaj briga vse to mene?

Prosila strica Caleba, da mi dovoli učiti se glasbe. Prosim, prosim, doktor, velja? — tudi jaz hočem storiti vse, kar boste zahtevali od mene — in, ah, vse življenje vas bom ljubila za to.

Prijel jo je za roke, pa mu jih je iztrgala in zbežala, ko je vstopil njen stric.

Bilo je lažje, kot je mislila, pripraviti trdosrčna sorodnika do tega, da sta prikimala. Na Zeldin predlog je posetila gospa Burgess gospo Kirk, da uredita to zadevo. Toda tu je nastala nepričakovana ovira.

Gospa Kirk je odločno izjavila, da ne bo poučevala gospodične Marsh. Da nima prostega časa in da ji je zelo žal, je zatrjevala. Gospa Burgess je Zeldi povedala, kaj je odgovorila gospa Kirk, in dekle je bilo obupano. Iz tetinega vedenja je pa sklepala, da med obema damama ni šlo vse gladko. Tako je vzela sama svojo usodo v roke in je šla na svojo odgovornost h gospe Kirk.

Vzravnana in stisnjenih ustnic je poslušala učiteljica klavirja prošnje mlade posetnice.

Ah, gospa Kirk, — je pojasnjevala dekle, — če bi vedeli, kako rada imam glasbo. In tudi ves dan bom delala in vadila. Ze kot otrok sem bila vnetja za glasbo. In najpозnejše čez dve leti moram nazaj v ... v Bakersfield. Potem bom lahko razveseljevala drugega papana in sebe samo. Ah, gospa Kirk, prosim, recite »da«, recite, da me sprejmete!

— Saj so še drugi dobri učitelji, gospodična Marsh. Prav rada vam priporočim tega ali onega.

Lewis ni zadovoljen z Ameriko

Znani ameriški pisatelj Sinclair Lewis je prisel v Stocholm po Nobelovo nagrado in je izpregovoril pred odborom za Nobelove nagrade in pred člani švedske akademije znanosti o razmerah v Ameriki. Njegov govor je vse presenetil, kajti mož je govoril odkrito in je ponovno izrazil svoje razočaranje nad komercializirano ameriško civilizacijo.

Lewis je med drugim izjavil, da je Amerika dežela velikih protislovij, v kateri vladajo industrijski kapitali. V Ameriki građe 80 nadstropne nebotičnice, izdelujejo milijone avtomobilov in pridelujejo ogromne množine pšenice, toda ustvarjajoči umetnik v teh deželi ne more priti do veljave, kajti bogatini ga gledajo po strani, kakor cirkušnega clowna. Na ameriških univerzah goje samo nogomet in druge panoge sporta in studentom gre samo za to, kako bi izboljšali svoj družabni položaj. Potem je Lewis ironično opisal kulturno stopnjo bogatih Američanov, ki imajo v garaži po tri avtomobile, v knjižnici pa samo pet knjžic in če sploh kaj čitajo, se zadovoljujejo z lahkim, večnoma lascivnimi povestmi. Ameriški umetnik sploh nima javne ustanove, iz katere bi črpal inspiracijo in če nima »impresaria«, elegantnega avtomobila in vile v Palm Beach, ga smatrajo za izgubljeno eksistenco. Navzlic temu pa vidijo prvi znaki, da se Amerika vendarle prebujata iz svojega težkega, kalnega provincializma.

Zagonetka strupene megle v Belgiji

Zagonetka strupene megle v dolini belgijske reke Maase še zdaj ni pojasnjena. Strokovnjaki se v sodbi ne strinjajo. Najbolj verjetna je teorija, na katero sta prišla dva učenjaka, ravnatelj meteorološke postaje v Münsteru dr. Lammert in profesor kemije na univerzi Columbia v New Yorku Manetti.

Oba strokovnjaka sta mnenja, da je strupena megla v Belgiji nekakšen odmev velikih peščenih viharjev in metežev, ki so besneli v novembru nad Saharo. Nekaj dni po viharjih nad Saharo so opazili v Španiji puščavni pesek, ki se je pojavil pozneje tudi v Švici. Tak pesek, pomešan z dežjem, je padal tudi v Parizu. Lammert sklepa iz tega, da je dosegel Belgijo vzhodni oblak peska iz Sahare in ga je megla potegnila na zemljo. Istega mnenja je prof. Manetti.

S to teorijo se ujemajo tudi simptomi na obolelih ljudeh. Z meglo zastrupljeni ljudje čutijo močno ščegetanje v grlu in

pljučih. Obdukcije trupel so pokazale, da so podlegli vsi ljudje vnetju pljuč. Vnetje pljuč lahko povzroči puščavni pesek odnosno prah, ki ga je potegnila megla na zemljo, potrjuje tudi primer iz leta 1925, ko sta podlegla blizu Liega dva človeka vnetju pljuč v času, ko so opazovali v zraku velik oblak puščavnega peska.

Klub Noetove barke

Med najoriginalnejše klube na Špankem in najbrž tudi v Evropi sploh spada »Klub Noetove barke« v Barceloni, ki sprejema samo člane, čijih imena pomenijo to ali ono žival. Ustanovitelj kluba je umetnostni kritik Ciervo (španski izraz za jelena), predsednik pa pisatelj Rossinol (slavček). Motivi, ki so vodili do ustanovitve kluba, so razumljivi najbolj Špancem samim. Nikjer na svetu namreč ni tako poniževalno nositi ime te ali one živali, kakor na Španskem. Klub je bil ustanovljen z namenom odpraviti ta predsodek in še druge španske narodne posebnosti.

Čim se je raznesla vest o ustanovitvi kluba, so začele prihajati od vseh strani prijave. Zdaj združuje »Klub Noetove barke« veliko število Tigrov, Kozlov, Orlov, Lastovk, Srn, Medvedov, Jelenov, Zajcev itd. Zborovanja se vrše ob torkih, kajti na Španskem velja za nesrečni dan torek. To je zopet en predsodek, ki ga hoče klub zatreti. Vsako leto prireja klub pojedino v restavraciji, ki stoji tik živalskega vrta v Barceloni. Po pojedini prirede člani obhod z godbo na čelu po živalskem vrtu in vsak član mora prinesiti kaj dobrega oni živali, s katero imata skupno ime.

Humor v angleškem parlamentu

Na zasedanju angleške spodnje zbornice bi bilo te dni prišlo do konflikta, da niso angleški parlamentarci tako dobri humoristi. Gospodje so debatirali o agrarni reformi. Oni, ki zastopajo veleposestnike, so ogorčeno protestirali proti razlastitveni pravici države. Socialist Mac Kinley jim je ugovarjal in izjavil med drugim: »Med gospodi, ki protestirajo proti razlastitveni pravici države, so mnogi, čijih predniki so si isto zemljo kratkoma prilastili. So poslanec je namigaval na fevdalno dobo, ko so si plemiči prilastili zemljo nasilno.

Lord Hartington, najstarejši sin in dedič vojvode Devonshirskega, se je zavaroval proti žalitvam Mac Kinleya. Socialistični poslanec je pa zavrnil z besedami: »Jaz v ugotovitvi glede poslovanja naših prednikov ne vidim nič

žaljivega. Sam se prav nič ne sramujem, da so bili moji predniki zloglasni škotski tatovi ovac«.

S suhoparnim smehom je sprejela zbornica iskrenost socialističnega poslanca. Čule so se opazke, kakor »predniki niso obžalovanja vredni zato, ker so kradli, temveč zato, ker imajo takega potomca«.

Na istem zasedanju je polkovnik Asley izjavil, da se uvaža v Anglijo vsako leto 7,5 milijonov jajc, in da bi mogel sam pojesti od tega samo četrtino. Sele ko so mu poslanci čestitali, da ima tako velik apetit in tako dober želodec, je Asley spoznal, da se je slabo izrazil. Hotel je namreč reči, da je užil na samo četrtina uvoženih jajc.

Najboljše, najtrajnejše, zato najcenejše!

Dobro bi bilo drugače.

— Gospodična, tu pred vami hočem klečati vse življenje kot vaš suženj.

— Ali bi ne hoteli raje klečati kot moj gospodar?

Mihec v menežariji.

Stric: No, Mihec, kako ti je kaj ugajalo v menežariji?

— Lepo je bilo tam, striček. Tam imajo slona, ki je mnogo večji od tebe.

Previdnost.

— Dečko, ali se znaš voziti z motociklom?

— Ne, še nikoli se nisem peljal.

— Torej, drži mi malo motocikel, da stopim v trgovino.

Noseče matere morajo skušati vsako zagatenje odpraviti z uporabo naravne »Franz Josefove« grenčice. Predstojniki univerzitetnih ženskih klinik soglasno hvalijo pristno »Franz Josefovo« vodo, ker se lahko použije in se mlo odpirajoči učinek zanesljivo pokaže v kratkem času brez neprijetnih stranskih pojavov. »Franz Josefova« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Občina Ljubljana
Mestni pogrebni zavod

V globoki žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je naša nadvse ljubljena mama, sestra, tašča, teta in svakinja, gospa

Pavlina Pogačnik, roj. Guardia

soproga fotografa in posestnika

dne 13. t. m. po daljši mučni bolezni, previdena stolažili sv. vere, nenadoma preminula.

Pogreb nepozabne pokojnice bo v torek, dne 16. dec. 1930 ob 2. popoldne od doma žalosti. Hradeckega vas 84. na pokopališče v Štepanjo vas.

V Ljubljani, 14. decembra 1930.

IVAN, soprog. JANKO, JOSIP, sinova.
LOJZKA por. MARN, MIMI por. ŽITNIK, PAVLA, STANKA por.
HUDNIK, hčere in vse ostalo sorodstvo

Občina Ljubljana
Mestni pogrebni zavod

V globoki žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je naša ljubljena soproga, sestra, teta in svakinja, gospa

Marija Gregorc

soproga mesarskega mojstra

dne 15. t. m. nenadoma boguvdano preminula.

Pogreb nepozabne pokojnice bo v sredo, dne 17. decembra 1930 ob 4. uri popoldne iz hiše žalosti, Poljanska cesta št. 81, na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 15. decembra 1930.

ANTON GREGORC, soprog in vse ostalo sorodstvo.

»Mali oglasi«

Vsaka beseda 50 par. Plača se lahko tudi v znakah.
Za odgovor znakom! — Na vprašanja brez oznake ne odgovorjamo. Najmanjši oglas Din 5.—

Premog, drva, koks prodaja

»ILIRIJA« d. o. z., Ljubljana, Dunajska cesta telefon 2820 — Miklošičeva cesta telefon 3595. 102/T

Hrbtičke za koledarje

po nizki ceni in dnevne bloke št. III po 1 Din dobite v trafiki Goli & Pompe, Mestni trg št. 8, Ljubljana. 3059

Hišo z vrtom

skoraj novo zidano, prostorno, pripravnost za trgovino ali kak drugo obrt, stoječo na prometnem kraju ob državni cesti Maribor—Ptuj, 40 min. oddaljena od kolodvora, za 35.000 Din prodamč Mogoča takojšnja vselitev. Za plačilne pogoje se izve pri lastniku Martinu Brus, Zg. Breg-Ptuj. 3073

Kravarja

ki zna molsti krave in izdelovati sir, sprejemem. Začetna plača 800 Din mesečno, mleko, stanovanje, razsvetljava, drva, vrt in polje. Ponudbe je poslati na upravo Planinskega gospodarstva savske banovine v Mrzli Vodici, pošta Lokve 3072

Lepe jasele

domač proizvod, zato ceneje posamezne sv. družine, sv. Tri Kralje, pastirke, ovčice, razne kipe iz žgane glinice nudi Franc Konjedič, Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 24 3044

MODROCE

za afrik. močno blago Din 260 spodnje modroce, mreže, posteljne odeje. kupite najceneje pri

RUDOLF SEVER

LJUBLJANA, Marjin trg št. 2. Zahtevajte vzorce! 297

L. Mikuš

LJUBLJANA Mesn. trg 5

priporoča svojo zalogo
dežnikov in solčnikov
ter sprehajalnih palic.
Popravila se izvršujejo
točno in solidno.

Bolezni želodca, slabo prebavo

nepravilno vrenje v želodcu urejuje
FIGOL odpira slast, čisti in osvežuje kri, krepi telo. Priporoča se odraslim in otrokom. FIGOL se dobiva v vsaki lekarni, po pošti pa razpošilja izdelevalac DR. SEMELIČ, DUBROVNIK 2/60. — 3 steklenice s poštnino 105, 8 steklenic 245, 1 steklenica 40 Din.

POZOR!

Sir in med

vseh vrst kupite po najnižjih cenah pri

Julij ZUPAN, Ljubljana, Sv. Petra c. 35

DOBRO BLAGO! SOLIDNE CENE!

Prometni zavod za premog d.d. Ljubljana

prodaja po najugodnejših cenah samo na debelo

Premog

domači in tujeski za domače kurjave in industrijske vrste

Kovaški premog

rožni vrst

Koks

javniški plav farski in plinaki

Brikete

Prometni zavod za premog d.d. v Ljubljani
Miklošičeva cesta števil 15/1

Obupane ženske

Ali imate skrbi, ali bojazen?

Pomoč

Vam prinaša pri poškodbah in izostanku mesečnega perila že mnogo let preizkušen, tisočkrat posvetočen in zdravniško priporočen, zanesljivo učinkujoč pomoček Prof. dr. Rettha »EROSEA«, ki ugodno učinkuje ne da bi morali svoje poslovanje prekiniti, že po nekaj urah. Din 70, za staro poškodbo Din 100, za odporne ženske Din 150, dvojno za staro poškodbo in odporne ženske Din 200.

ZAJAMČENO NESKODLJIVO!

Tisoči žensk potrjujejo hitri in zanesljivi uspeh tega sredstva in zopet pridobljeno zadovoljstvo. Diskretna pošiljatev po pošti.

ORDIN. HAVELKOVA LABORATOR
Praha-Nusle, Božetčeva ul. 10.
Pošt. schranka č. 17. C. S. R. — Pišite, prosim, razločno!

V Jugoslaviji je pisma na nas frankirati s 3 Din

Pristonajte k „Vodnikovim družb.“